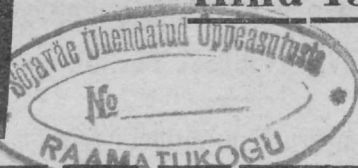

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetuse ja talituse: Tallinn, Vene tänn. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.

Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 5. oktoobril 1928. a.

IX. aastakäik.

Pallimehest maailma suurimaks hüppajaks.

Mustanahkne intelligent Sylvio Cator.

Mustanahksetele näib kuuluvat au olla maailma parimad kaugushüppajad. See oli Ameerika värves startiv mulatt Gourding, kes Connorilt viis rekordi 7.69 peale. Vahepeal suutis valge raass kiskuda Legendre'i näol rekordi küll veel enesele 7.76-ga, kuid siis tuli Ameerika neeger Hubbard ja kihutas tagajärje kuni 7.89-ni. Oli tarvis jällegi neegrit, seekord Haitist, et musta rassi ülekaalu veelgi suurendada saavutusega 7.93.

Geo André kirjutab Sylvio Catorist: Cator on suure kasvuga, loomuliku elegantsiga, ta käik on imestamisväärselt sulav. Üliriietes ei või aimatagi ta atleetliku muskulatuuri. Siiski kuulsin kord kedagi tema kohta ütlevat: „Vaata, seal läheb poksija.“

Kui teie kuulete teda kõnelemas, ilma temale vaatamata, mõtlete tegemist olevat sünnipärase prantslasega, nii puhas on ta diktsioon. Kui Cator kõneleb ingliskeelt, mõtlete ta olevat elupõlise inglase. Vaadates talle näkku näete seal ilusamaid jooni, mis üldse mustade juures tulevad ette. Catori juuksed on loomulikult käharrad, nina veidi madal, kuid hambad hiilgavad lumise läikega, kõnelevad tervisest, ja ta silmad panevad eriti imestama. Need vaatavad julgelt ja vabalt ja suurenevad pilgu kinnituses millessegi. Nad väljendavad heasüdamlikkust ja intelligentsi. Neil on ka unistuse ja igatsuse ilmet. Cator teab aga ka, mida ta tahab, mis ta on ja mis tast saab. „Ma mõtlesin juba ammu, et minust saab rekordimees. Ma olen seda lubanud neile seal kaugel. See on praegu alles algus, mu suuremad tagajärjed on veel ees.“

Kui Cator räägib „neile seal kaugel“, siis mõtleb ta Haitile, Haiti pealinnale Port-au-Prince'ile, oma perekonnale, oma laialdastele kohviistandustele.

Kui Cator vahepeal elas pikemat aega Pariisis, oli ta korteris Foubourg Montmartre'il. Kuid see ei viinud teda sugugi roopast välja. Kuue kuu jooksul heitis ta iga öhtu seal magama kell 9. Enne võist-

Sylvio Cator.

pärit tema lähedusest saarelt: „Seekord enam ei pääse rekord minu käest.“

Ta hingas sisse sügavasti hoovõtule asudes. Vaatas järele mahapandud hoomärke ja laskis vist mõtte hetkeks lennata üle tuhandete kilomeetrite lõunasse. Siis ei mõelnud ta enam midagi, laskus vaid kiirele ja pikale hoole, tabades täpselt kõiki mahapandud märke. Tõukejala naelad jäid kõigest mõni millimeeter puudu hüppepaku servast, tõuge tuli tugev ja hüppe lend kõrge. Kohtunikud kummardudes mõõdurihmale mõtles ta vist küll rinna kergel lõõsumisel: „Nüüd peavad meie omad minuga olema rahul.“

Catori võib vaadata ka kui prantslast, kelle kodusaar kuulunud Prantsuse valitsuse alla. Kui kindral Rochambeau oleks vähem karmilt ümber käinud pärismaalastega, oleks seal jäänud revolutsioon tulemata ja Haiti oleks olnud Prantsuse saar praegugi. Prantslased vedasid saarele neegreid, kuna indiaanlaste suguharu oli valgete mõjul seal peaaegu välja suremas. Kolme raassi — valge, musta ja punase — segu on nüüd loonud seal omapäraseid tüüpe. Ühed on valged kui puhtad eurooplased, teised veel mustamad kui Cator, kuid kõik kõnelevad head prantsuskeelt, sest kultuur ja kasvatus on jäänud sinna Prantsuse omaks. Catori vanaisa oli eurooplane, kuid vanaema neeger ja viimase värv domineerib järeltulijates.

Cator sündis 1900. aastal Cavaillonis, väikeses linnas, 10 km kaugusel Antillide merest. Ta vanematel olid laialdased kohviistandused ja karjakasvatused. „Kuni kümne aastani elasin ma ainult rõõsast piimast,“ jutustab Cator.

Cator hakkas juba viieaastaselt õppima lugema ja kirjutama prantsuskeelt. Kui Sylvio oli üheteistkümne aastane, asusid vanemad elama Porte-au-Prince'i, kus 150.000 elanikku ja tuletub meele Euroopa metropole. Siis saatsid vanemad ta kooli Jamaika saarele, kuhu ta jäi kuni 19. aastani. Ta käis Kingstoni ülikoolis, kus inglise kasvatus ja tutvunes seal spordiga,

lust, kus Cator püstitas oma rekordi, oli ta õelnud mulatt-sprinterile Londonile, kes

Eesti ei võta osa Euroopa vabamaad- luse esivõistlustest Pariisis?

Maadlusmäärustiku ühtlustamine.

Joh. Villemson, kes oli Eesti maad-
lusesindajaks ja kohtunikuks A'dami
mängudel, kõneleb E. Spordilehele praegu
päevakorral olevate maadluskuisimuste
kohta järgmist:

„Olümpiamängud ei ole ainult paigaks,
kuhu iga rahvus saadab enese tublimad
atleedid rahvuste suhtelise paremuse fik-
seerimiseks, vaid koos mängudega pee-
takse rahvusvaheliste liitude kongressid,
mille kindlaks määratakse edaspidise
arengu sihtjooned. Kongressidel aruta-
takse eelmisel neljal aastal omandatud kog-
emusi ja nende alusel täiendatakse mää-
rustikke. Võib ütelda, et olümpiamängu-
de aegsed kongressid kujutavad enesest
maailma spordiparlamendi. Meile, kui
rahvusele noore sportliku liikumisega ja
kvalifitseeritud tegelaste vähesuse arvuga,
on nendest kongressidest osavõtt võimal-
danud tutvumist üldise olukorraga ja an-
nud andmeid edaspidise tegevuse kujun-
damiseks.

Varemalt oli meie spordiliikumise or-
ganisatsiooni eeskujuna õige suurel määral
Soome, kuid aja kestel oleme alustanud
ümberorienteerumist. Meie ei saa Eesti
spordiliikumise iseloomu kujunemisel
täielikult kopeerida mõnda võõrast ees-
kujuna. Võõrsil nähtud organiseerimisviise
tuleb kohandada vastavalt meie nõuetele.
A'dami mängudel hindas Eesti esmakord-
selt täie raskusega osavõttu rahvusvahel-
listest kongressidest ja iga ala kohta ka
määratud kohtunik, kel tuli osa võtta ka
kongressidest. Peale rahvusvah. liitude
kongresside oli erikongress sportarstidel,
millest Eesti esindajana võttis osa dr. A.
Veiss. Raaside tugevuse kindlaksmää-
ramiseks katsetati iga rahvuse paremaid
sportlasi. Katsete teostamiseks oli staa-
dioni juures täiusliku sisseseadega kabi-
nett ja laboratoorium.

A'dami kogemuste põhjal tuleb meil
Eesti suurala — maadluse — edaspidisel
arendamisel asuda määrustiku ühtlusta-
misele. Praegu on meil maksvusel maad-
luse kaks määrustikku — rahvuslikkude
võistluste ja esivõistluste tarvis, mis täie-
likult võetud Soomest ja teine — rahvus-
vahelise liidu määrustik rahvusvah. võist-
luste tarvis. Rahvusvah. võistlusi peetakse
peaaegu ainuüksi Tallinnas ja seetõttu
siseriigis tuntakse vähe rahvusvahelist
määrustikku. Mõlemal määrustikul on
aga põhipanev vahe võidu hindamises.
Meil on tarvilik loobuda praegustest rah-
vuslikkude võistluste määrustest ja ain-
sana tuleb võtta tarvitusele rahvusvaheli-
ne määrustik, mis välja töötatud Ungari
poolt. See uuendus tuleb maksma panna
veel käesoleval sügisel.

Eesti maadlejad ei saanud A'damis
tõeliselt ühtki seljakaotust ja olid meie
olümpiatrupi edukamateks meesteks. Ees-
ti on praegu kogu maailmas tunnustatud
maadlusrahvus ja meie seisame päris pa-
ratamatuse ees kaitsta oma positsiooni.
Suuremad võistlused, mis ees seisavad, on
1929. a. alul peetavad Euroopa esivõistlu-
see vaba- ja prantsusmaadluses. Vaba-
maadluse mandrivõistlused peetakse
Prantsusmaal, arvatavalt Pariisis, 15.
jaan. ja 15. veebr. vahel; prantsusmaad-
luse võitlused Saksas, arvatavalt Mün-

Töötingimused Tartu koolide võimlates.

On ju üldiselt teada, et paljudel Tartu linna
koolidel tuleb töötada kehalise kasvatusel alal
väga viletsais oludes. Pealegi puuduvad mitmel
koolil oma võimlad. Ka olemasolevate võimlate
puhtuse, korralikkuse ja sisseseade otstarbekohas-
use üle on meil veel palju töötada ja edasi
püüda.

On üldiselt teada, et meie koolide võimlaid
kasutatakse peale võimlemise ka muuks otstar-
beks, nii palveteks, lauluks, kogumisteks jne. See
asjaolu rikub muidugi määratud kombel saali puht-
ust. Pealegi ei saa võimlad otstarbekohaselt ja
korralikult ega küllalt tihti puhastatud. Samuti
on paljud võimlad vahetundidel õpilastele avatud
jalutamiseks, mis täiesti lubamatu nähtus meie
aja kehalise kasvatusel mõistete ja arusaamise
juures. Sarnane olukord rikub äärmiselt rängalt
võimla tervishoidlikku seisukorda. Saali kogu-
neb seintele, aknaraamidele, simele, ahjupeal-
setele ja kõige suuremal määral muidugi põran-
dale tolmu. See peenike tolm mõjub raskesti
õpetaja kui ka õpilaste tervisele. Nii on mõned
võimlemisõpetajad kopsuhaiged, mitmed surnud.
Viimane kurb juhus oli hiljutine pr. Elsa Engel-
brechti surm, kes teatavasti tiisikusse suri. Tema
haigeksjäämine oli tingitud tolmupest seminaril
võimlast, mis ühtlasi jalutamiseks vahetundidel
ning milline saal omab veel kõige suuremal mää-
ral ülalootetud pahesid.

Kes ehk mis garanteeriks, et selliseid kurbi
juhuseid ei või varsti veel sündida niisuguste vile-
tsate olude juures. Sarnaste juhtude ärahoid-
miseks peab õpetaja ennast, peab õpilasi ja meie
töötamistingimusi ette valmistama ja ennast nend-
de vastu kaitsma. Sellest välja minnes peab pea-
nõueteena küll järgmisi sihtjooni ja nõudeid üles
seadma:

1. Koolides, kus üks saal, peab seda saali
katsutama peale võimlemise võimalikult vähe
muuks otstarbeks kasutada.
2. Võimlasele ei tohi ilmuda tänavajala-
nõudes.
3. Saali põrandat peab päevas vähemalt
kaks korda võimlemistundide eel ja vahel märja
lapiga üle tõmmatama (kahe vahetusega tööta-
vates koolides 4 korda päevas).
4. Võimla sulgeda vahetunniks jalutamiseks
ja igal vahetunnil saali tublisti tuulutada.
5. Klassid, millesse tuleb läbi saali käia,
teisale paigutada, et läbi saali käimine ära jääks;
osutub see võimatuks, siis saalist läbikäivatelt
õpilastelt nõuda koolis viibimise ajal võimlemis-
kingade kandmist.
6. Seada saalidesse korralik ventilatsioon.
7. Võtta iga kuu saalis põhjalik puhastus
ette.
8. Seada sisse otstarbe- ja ajakohased
dusgid.
9. Asetada õpilaste ümberriietuse ruum väl-
jaspoole saali, et tänavajalanõudega saalimineku-
t ära hoida.
10. Keskkoolide võimlates tantsukursusi pi-
dada võimlemiskingades.
11. Võtta võimlates nende otstarbekohasta-
miseks ette ümberheitusi.

chenis, 15. märtsi ja 15. aprilli vahel. Asu-
koha poolest on Pariis meile kauge ja üht
võistlejat sinna saata ei ole mõtet, mees-
konnaga esinemine nõuab aga palju kulu.
Prantsusmaadluse võistlustest osavõtt on
meile tähtsam ja sinna tuleb meil saata
täiearvuline meeskond.“

Selle Joh. Villemsoni avalduse puhul
peame avaldama kahetsust, et Eesti ei
kavatse osa võtta vabamaadluse Pariisi
võistlustest. Meie maadlejate senise edu-
ga arvestades, peaks Eesti saatma täie
meeskonna ka Pariisi. Kui Ekraveliit
selleks astub energilisi samme, siis peaks
asi olema kuidagi läbiviidav ja meil oleks
maadlusosalal kaks suurt talisündmust: esi-
nemine Pariisis ja Münchenis.

— Nurmi jooksis Viinis 5000 m 14.54. Teine
oli juut Beck, kes jäi maha 1½ minutit. Pra-
has jäi Nurmi etteande-võistlusel 3000 m viien-
daks. Ta aeg oli 8.44.6.

— Hirschfeld tõukas Prahast kuuli 15.83.
Dr. Peltzer jooksis 800 m 1.57,4 ja 400 m 50.3.
Hirschfeld võitis ka kettaheite 43.05.

— Saksa löi jalgpalli maavõistlusel Norrat
2:0, kuid kaotas ise sama tagajärjega Rootsile.

12. Mõelda ajakohaste võimlate ehitamise
peale, kus sellised puuduvad.

Peale nende peanõuete võib iga koolis vast-
tavalult oludele veel muidki olude parandusi ette
võtta.

Paljud võimlemiseõp. kaebavad, et nende mit-
mekordsete nõuete peale, sulgeda saalid vahetun-
dideks, toimida saalides puhastusi, pole pedagoog-
ika nõukogud, isegi kooliarstid, mitte kuidagi
reageerinud ja kõik on jäänud endiseks. Endiselt
on saalid vahetundidel õpilastele avatud mängi-
miseks, kus siis peab algama peale vahetunni
lõppu kohe võimlemine ehk mäng, endiselt lend-
leb saalis tihe tolmupilv.

Nii on avalikult teada, et Viljandi tän. tü-
tarlaste gümn. on võimla vahetundidel avatud,
kuna ometi seal küllalt suurend koridorid on, kus
lapsed lahedasti liikuda saaksid.

Ka on seminari, kommertsgümn., tehnika-
gümn., Karlova tän. tütarl. gümn. saalid samuti
vahetundidel avatud, läbikäidavad. Läbikäidavus
on tingitud küll maha konstruksioonist, aga ega
see ei õigusta meid veel leppima selle olukorraga.
Neil koolidel puuduvad otsekohehes mõttes võim-
lad. Need praegused ei vasta sugugi oma otstar-
tarbele. Nendes halveneb ainult õpilaste tervis
paranemise asemel, mida näitab ka õpilaste üld-
dine tervisliku seisukorra halvenemine.

Paljudes algkoolides pole olukord palju pa-
rem. Saalid on samuti vahetundidel jalutami-
seks avatud, kuigi see võiks teistsiti olla, samuti
lendlevad saalis tolmupilved.

Need asjaolud sunnivad mõtlema uute aja-
kohaste võimlate ehitamise peale. Normaalselt
peab ju iga koolil oma võimla olema. Ei suu-
deta aga seda, siis peab küll miinimum-tarvidu-
sena nõudma, et Tartu linn mõtleks kiiresti kor-
ras vähemalt kahe võimla ehituse peale, mille-
dest üks läheks keskkoolide, teine algkoolide tar-
vete jaoks. See aitaks meid praeguse võimlate
kriisi juures tunduvalt. Samuti saaks aidata
olukorda lahendada, kui võetakse praegustes saa-
lides osalisi ümberheitusi ette. Nii saaks vast
võimla hankida, kui kommertsgümnaasium ehi-
taks saali tagumised klassid saaliga ühte. See
on üks näide. Võiks vast veel mujalgi selliseid
ümberheitusi ette võtta ja see aitaks meid hädast.

Veel oleks tähelepanu juhtida asjaolule, et
realgümnaasium Tartus omab juba duschi, kuna
mitmed teised koolid, kellel ka võimalus oleks
olnud ehk samuti duschi ehitada, seda seni veel
teinud pole. Siin peaks iga kool eelarveliselt
katsuma asja läbi viia, kui teistsiti ei saa. Üks-
kord peab avalikult meie koolide kõige suuremast
pahest räägitama, ükskord on tarvis käed külge
panna.

Eesti võimlemisõp. seltsi Tartu osakonna ju-
hatus on saatnud Tartu linna koolivalitsusele sa-
mase sisuga kirja, milles palutakse tungivalt sel-
lele asjaolule peatset ja põhjalikku tähelepanu
pöörata. Loodame, et meil hakatakse asja ka
jõudu ja võimalust mööda nihitama.

A. Kalamees.

Meimer 61,49 oda.

Püstitati 4 Pärnu rekordi.

Laupäeval kavatses Pärnu Vaprus korral-
dada kergejõustiku võistlusi, kus kavas oleks ol-
nud viievõistlus. Pärnu spordivälja viletsa sei-
sukorra tõttu, mis üle ujutatud veest, ei saadud
teostada jookse ja hüppeid. Odaviskest tuli taga-
järg otse hilgav, arvestades libeda äraviske koha
ja külma ilmaga. Saavutus oli 61.49, milline on
J. Meimeri selle ala parem mark, kuna endine
tippkaugus odas märgitud Amsterdami olüm-
piaadil 61.46, kus ta tuli kaheksandale kohale.
Viskete seeria 59.5, 61.49 ja 60. Endine maa-
konna rekord seisis ka tema nimel — 59.65.

60 m. jooksus kattis maa Juku Meimer uue
maak. rekordilise ajaga 7,3. Endine 7,4 püstita-
tud F. Kuusi ja M. Haitovi poolt 1925—1926. a.
Teiseks tuli William Puust, Pärnu Vaprus, aeg
7,4. J. Meimer, Pärnu Tervis, purustas veel
Pärnumaa rekordid kuulitõukes. Raskest kuulis
tuli Puusilla 11.78,5 rekordi asemele 12.52 ja
kergest kuulis 13.71 tõstis ta saavutusele 14.52.
J. Meimeri odasaavutus on parim Eesti pinnal,
kuna A. Klumberg oma paremad visked soorita-
nud välismaa võistlusreisidel.

A. P.

Kehalise kasvatuse instituut.

Kõva valik õpilasi. — Spordiklubi. — Eitav seisukoht korporatsioonide suhtes.

15. sept. s. a. algas KKK oma tegevust Tartu ülikoolis arstiteaduse uue osakonnana. Tung oli suur, üldse oli 86 soovijat, neist enamikus — 56 — naised. Vastu võis võtta aga ainult 36.

Vastuvõtmisel oli põhimõtteks, et tulevased sporditeadlased omaksid ise välja- ja paistvaid spordivõimeid ja eeskujulise kehaehituse. Selleks oli püstitatud sportlasi norme teaduskonna poolt, mis küll mitte oma suuruselt, vaid mitmekülsuselt silma paistavad, nimelt kergejõustik, riistvõimlemine, ujumine ja pallimängud. Kergejõustikus olid normid:

Meestele: 100 m 14 sek.; 1000 m 4 min.; kaugush. h-ga 4.50 m; kuulitõuge 8.00 m; kõrgushüpe 1.25 m; 100 m ujum. 3 min.

Naistele: 100 m 16 sek.; 1000 m 5 min.; kaugush. h-ga 3.50 m; kuulitõuge 6.00 m; kõrgushüpe 1.00 m; 100 m ujum. 5 min.

Et normid olid just mitmelt alalt, siis ei suutnud need, kel puudus kehaliste võimete mitmekülsus, neid sooritada. Normide püstitamisel oli aga ka arvestatud sellega, et puudulikud võimed võisid saada kaetud tugevamate võimete teistelt aladelt. Tagajärgi arvestati punktidega. Et soovijaid palju oli, vastu aga võidi võtta 18 meest ja samavõrra naisi, siis kujunes omavaheline pinev konkurent. Oli palju neid, kes polnud enne spordiga suuremat tegutsenud. Juba 2 nädalat enne katseid kees Tartu spordiväli instituuti soovijaist. Katsuti üht-teist, pingutati elus esimest korda kaugushüppe lauvalt, katsuti esimest korda oma käega aupaklikult raudmuna, eriti naised. Pärnus korraldati suvel isegi instituuti soovijatele kursus kergejõust. ja ujumises. Arusaadav, et sellest konkurentsist sündisid endid juba varem tuntud sportlased võitjatena välja, mille tõttu lõpulik koosseis kujuneski väga heaks. Kaitseväärt komandeeris sõjaministriteerium kursusele oma 10 paremat ohvitser-sportlast, kus vanemaks hra major E. Jõgi kindralstaabi. Üldse peab tähendama, et instituut on vastuvõetuid kõigist riigi osadest — Tallinnast, Tartust, Valgast, Haapsalust, Pärnust, Rakverest jne. Arstliselt tehti palju kontrolli, et vastuvõetavad oleks igapidi terved ja kehaliselt kaunid. Selle filtri tulemusena võeti vastu järgmised nimed:

Naised: 1. Peek, R., 2. Rezold, M., 3. Prass, A., 4. Alun, J., 5. Rääli, H., 6. Treier, M., 7. Lang, (pr.) M., 8. Krieger, L., 9. Lest, L., 10. Ruskevitsch, V., 11. Klamm, A., 12. Mihkelson, E., 13. Kont, A., 14. Ploompuu, L., 15. Grünberg-Möttus (pr.), G., 16. Jegorov, O., 17. Lohuaru, K., 18. Kivi, A.

Mehed: 1. Pauskar, H., 2. Arand, E., 3. Tamman, F., 4. Suurkask, H., 5. Niggol, A., 6. Lossman, H., 7. Lukin, A., 8. Nõges, E., 9. Lepik, B., 10. Sild, E., 11. Tacchella, O., 12. Laurson, J., 13. Kütt, J., 14. Ilves, O., 15. Lukki, E., 16. Haamer, E., 17. Palgi, A., 18. Kallas, A.

Kaitseväärt: 1. major Jõgi, A., 2. ltnd. Raamat, K., 3. Lang, J., 4. Langel, K., 5. Möttus, O., 6. Veeborn, A., 7. Lest, J., 8. Mats, V., 9. Talpak, K., 10. Parek, K.

Loetletud nimed nagu: J. Laurson, J.

Lest, Pauskar, Veeborn, Niggol, Kallas ja prid. Peek, Rezold, Lest, Klamm ja Alun, kõnelevad iseenda eest.

Instituutlaste hulgas esineb seega mitmeid Eesti meistreid ja rekordi omajaid kergejõustikus, võrkpallis ja suusatamises. Seega võib loota uutelt tulevatelt sporditeadlastelt kõige paremat, samuti ka, et meie sportlik liikumine leiab ometi kord õige suuna ja kompetentsed juhid.

Et instituut täiesti uus nähtus Eesti elus, isilik koosseis tubli ja väljavaated töörikkasse tulevikku kõige paremad, on üldine töötaju kõigil hea saadetud suurest, ainult sportlasile omasest elurõõmsast optimismist.

Juhatus töötas sportlasile omase kiirusega välja treeningu- ja esinemisvormi ja hankis need. Välitreeninguks on hallist parimast Soome flanellist pikad püksid, pluus kraega ja kaelasidemega. Vorm on sunduslik kõigile institutlastele. Esitusvormiks võistlustel on: naistele mustast sataänist püksid ja pluus, mis kaunistatud oraansh kraega ja rinnaesise; meestel — must trikoo, rukkilille-sinisest sataänist püksid, kaunistatud algupärase oraansh kandiga alumisel äärel. Rinnal ülikooli märk, väljaõmmeldud oraansh siidist, ovaalsele sinisele sataänipõhjale.

Et instituutis palju tegelikke sportlasi,

esinemine avalikel võistlustel sunduslik, otustasid instituutlased esineda KKK nime all. Seega kerkis esile Ekraaveliidus registreerimise küsimus. Eeltööd selleks ongi käimas. Seni puudus puht üliõpilas-sportlik organisatsioon. Akadeemiline spordiklubi on eraselts, ei kuulu seega ülikooli alla, ka on temas mitteüliõpilasi. Seepärast polnud mõtet astuda klubisse. Seega rikastub Eesti uue sportlase üksusega KKK.

Juhatus otsustas sisse seada suure ajakohase albumi instituudi arenemise ja kronoloogilises järjekorras. Läbirääkimised on käimas kindla fotomeistri hra J. Martiniga, kes kompetente spordimomentide pildistamises. Pealegi kuulub hra J. Martin instituudi õppejõudude hulka.

Korporatsioonide suhtes on asutud kaunis eitavale seisukohale. Kuna instituutis 2 a. küllalt lühike aeg selle kava läbivõtmiseks ja treenerimiseks, keegi tööst kõrvale hoida ei saa, korporatsioonid aga kindlaid traditsioone omavad, mis algavad ja lõpevad joomakommetega ja iganenud veidrate burschi-mõttetustega, leiti et neisse võimalik ei ole astuda. Teiselaadilist otsust tõeliselt sportlasilt oleks võinud korporatsioonide suhtes vaevalt oodatagi.

Käsipallihooaja algus Tallinnas.

Käesolev aasta töötab tuua üllatusi meeskondadele ja elevust publikule.

Pealinna seltsidest on nõrgenenud esijoones Saksa selts Greif — läinudaastane II kl. meister korv- ja võrkpallis. Kalevipoeg on kaotanud oma võrkpallimeeskonna.

Kalev seetõttu on tugevnenud ja teda võib pidada Eesti võrkpallimeistri kandidaadiks. Kalevis hakkab startima osa endiseid Kalevipoja mängijaid. Vähemaid muudatusi on sündinud ka teistes seltsides. Tartu NMKÜ-s tuleb ka mõningaid muudatusi koosseisus.

Esivõistl. ei võta osa vististi enam Akad. sp. k., kelle ridades on lagunemine sündinud.

Nii töötab algav käsipalli hooaeg täielikku uudist pakkuda käsipalli pooldajatele.

Laup., 29. sept., peetud mängude tagajärjed olid:

Meeste võrkpall NMKÜ — ÜENÜTO. NMKÜ koosseis: Tõnso — Vesilind — Vikat — Ruubel — Altok — Randmer. ÜENÜTO: Linquist — Toffelman — Vassil — Tschistjakov — Pärnpuu.

Mäng muutub paiguti väga elavaks ja põnevaks, ehk küll puuduvad teravad surumised. Kuid kohavõitmine „anitamis“-pallide suhtes on hea. Mängu võidab NMKÜ 15:11, 13:15 ja 15:8.

Naiste võrkpall üllatab juba esimesel õhtul. Nimelt võidab Vene g. läinudaastast keskkoolide naismeistrit komm.-gümn. 15:6 ja 15:8. Vene g. olid erilisel väljapaistvad head serv-pallid.

Meeste korvpall — Russ (NMKÜ klubi) — NMKÜ.

Esimine koosneb täielikult läinudaastastest Vitjasi mängijatest, seega siis korvpallimeister.

Mäng on väga elav ja kaasakiskuv. NMKÜ paneb väga hästi vastu. Nõrgaks punktiks on viimasel halvad pealevisked. Mängu võidab loomulikult Russ 34:19 (16:11).

Edaspidistest võistlusõhtuist olgu nii palju teada, et pea algavad keskkoolide esivõistlused.

Siis 3. nov. võistleb Tallinnas ü.-s. Liivika, kelle mehed suuremalt osalt ka Akad. sp. kl. all startisid. 17. nov. võistleb Tartu NMKÜ ja 8. dets. Riia NMKÜ meie vastava ühinguga.

Enne jõulu kavatses ka Kalev oma võimlas mõningaid võistlusõhtuid korraldada.

Jaapan — Prantsuse 76:72.

Dairenis peeti kergejõustiku maavõistlus Prantsuse ja Jaapani vahel. Pealtvaatajaid oli 40.000.

100 m — 1. Oka, Jaapan, 11,0; 2. Yoschika, Jaapan; 3. Fischer, Prants.; 4. Crestois, Prants. 800 m — 1. Mamada, Jaap., 2,00,8; 2. Keller, Prants.; 3. Okada, Jaap.; 4. Jousse, Prants.

110 m tõk. — 1. Miki, Jaap., 15,8; 2. Adelheim, Prants.; 3. Tsuruoka, Jaap.; 4. Lewden, Prants.

Kaugus — 1. Nambu, Jaap., 7,30; 2. Flouret, Prants.; 3. Degland, Prants.

Teivas — 1. Vintousky, Prants., 3,88; 2. Kasavara, Jaap.; 3. Tajiri, Jaap.; 4. Lewden, Prants.

Kuul — 1. Noel, Prants., 13,71; 2. Takoda, Jaap., 12,56; 3. Lassere, Prants.

400+300+200+100 m — 1. Prantsuse 1,58; 2. Jaapan.

400 m — 1. Wolljung, Prants., 50,2; 2. Dupont, Prants.; 3. Ishibashi, Jaap.; 4. Okada.

1500 m — 1. Thuda, Jaap., 4,08,0; 2. Loiseau, Prants.; 3. Hauger, Prants.; 4. Hisatomi, Jaapan.

Oda — 1. Sumiyoshi, Jaap., 62,10; 2. Degland, Prants., 58,52; 3. Saganuma, Jaap.; 4. Flouret, Prants.

Kolmik — 1. Nambu, Jaap., 14,88; 2. Tateana, Jaap.; 3. Degland, Prants.; 4. Adelheim, Prants.

Kõrgus — 1. Menard, Prants., 1,92; 2. Lewden, Prants., 1,90; 3. Kim, Jaap.; 4. Ara, Jaap.

Ketas — 1. Noel, Prants., 46,10 (uus Prants. rek.); 2. Winter, Prants.; 3. Furuyama, Jaap.; 4. Okita, Jaap.

5000 m — 1. Boitard, Prants., 16,09; 2. Tsuda, Jaap.; 3. Mizutani, Jaap.; 4. Leduc, Prants.

200 m — 1. Yoshio, Jaap., 22,8; 2. Krotoff, Prants.; 3. Oka, Jaap.; 4. Fischer, Prants.

4×200 m — 1. Jaapan 1,29,2; 2. Prantsuse.

H. Larva võitis dr. Peltzeri.

Viiburis korraldatud võistlustel esines ka dr. O. Peltzer. 1500 m võitis ta Kinnuse ees ajaga 4,04,9 (Kinnunen 4,05,7), kuid sai 800 m liitja Larvalt. Ajad 1,54,8 ja 1,55,1. 110 m tõk. jooksis Sjöstedt 15,2, 400 m Huhta 51,0, 30.000 m Marttelin 1,45,20,3. Ketast heitis Kivi 45,19, kuuli tõukas K. Järvinen 14,00 ja oda viskas Suksi 62,40 (Penttilä 61,70, Liettu 61,21).

Meistri vitsad on valusad.

Foto H. Mikas.

Üleval vasakul: Nelisnoi ja Fischeri omapärane pallitants Kaljoti pealtvaatamisel. All vasakul: Ellmann ja Römmer võitluses palli pärast. Paremalt: Nurgalöök Kalevi värava all. Palli on hankimas Ratnik, Piperal, Fischer ja Vörgi.

Kolmnurga TJK-Kalev-Sport vahekor-dade selgitusena on käimas hilissügisese duellid. Need on täienduseks ka meistritsükli, kus TJK omandas ühegi vaevata tiitli. Moraalse rahulduse saamiseks pisteti rinnad kokku Kaleviga, kes omakorda oli võitnud juba Spordi.

Kunagi ei minda nii segaste väljavaa-detega platsile kui Kalevi mängul. Võib tulla ootamata head mängu, kuid võib tulla ka ootamata halba. Ennustused Kalevi mängutagajärje kohta on alati kõige lahkuminevamad. Seekord tuli 50% partiist kõitvat konkurentsi, 10% keskpärast ja 40% magedat.

Koosseisud olid matschiks: TJK: Lass — Liivar, Einmann — Saar, Rein, Kaljot — Väli, Pihlak, Ellmann, Fischer, Brenner. Kalev: Ratnik — Vörgi, Matiisen — Nelisnoi, Piperal, Römmer — Kallo (Maurer 1.), Maurer 2., Kull, Gerasimov, Räästas. Vahekohtunik Paal.

Tants palli ümber algab TJK pressiga, kes murrab välja otsekohe kuni Kalevi võrguni. Nelisnoi lööb palli tagasi veel väravajoonelt. Uuel pealetungil jääb Fischer löögivalmis jalal ofsaidi. Väljalöögil võetakse pall Ratnikult, Pihlak on värava ees, kuid umbropsu löökidega riisutakse talt kuidagi löögivõimalus.

Brenner söötab sisselükatava palli, kuid Piperal suudab selle oma pähe hankida ja kornerisse päästa. Väljalöök tõrutakse jällegi väravaliinilt. Teine korner.

Brenneri söödu kannab Fischer läbi

meeste tihniku ja lööb 10 meetrilt peale, mida Ratnikul läheb korda ühe käega veel kornerisse lükata. Need olid esimese 8 minuti sündmused, mis märkisid TJK võidurikka mängu sissejuhatust.

Pihlak teeb fouli, mille vabalöök viib palli Kallole. See veab ja söötab üle välja Räästale, kes kiirelt jätab TJK backid seljataha. Lass jookseb vastu, Räästal välgatab löök — pall istub lähedalt Lassi sülele. Kaks head pealelööki Römmerilt, mis vägisi väravaposti kõrvalt kipuvad sisse vajuma.

Räästas-Maurer-Kallo kombinatsiooniga satub Kull värava ette. Terava löögi pareerib Lass meisterlikult. Kallo püst-sööduga murrab läbi Maurer, sammuvõrra hilinenud löögi hävitab Lass Maureri jalal.

Räästal on korduvalt võimalus näidata balletivirtuositeeti, mis ei leia aga Liivarist heatahtlikku hindajat. See heidab enese ikka täie süle ja 80-kilolise raskusega Räästa fantastilisele plastikale, nii et mõlema käed ja jalad jäävad pikemaks ajaks puntrasse. Mõne sellise olukorra märgib Paal ka Liivari fouliks.

Paremalt tiival teevad Kalevil tõhusat tööd ladusate kombinatsioonide juures Kallo-Maurer, vaatamata, et vastaspartiks ei ole keegi muu kui Einmann-Kaljot. 39. min. on mõlemad kokku jooksnud, Kallo saadab Maureri palliga teele ja see juhib 15 meetrilt madala löögi nurka, millele Lass ei ulata järele heitma. Kalev juhüb.

Kohe on jälle Räästas ja Kull palliga värava all, Einmann saadab palli vabaksjäänud Brennerile, kes teeb 50-meetrilise sprindi Kalevi võrguni. Sinna jõuavad ka backid jooksta kokku, kuid varjavad asjatult vv. silmapiiri. Ratnik püüab väljajooksuga seada enese olukorra peremeheks, teel aga veereb pall temast mööda. Kell näitab 42. minutit.

Viik lisab tuld Kalevile, kes kasutada olevad minutid veedab Lassi naabruses.

Teiseks poolajaks vahetab Kalev Kallo Maurer 1-ga, mis ei näi olevat asjale kasuks. Tank, nagu Maurer 2. vajab kõrvalmängijateks libeda tehnikaga kombinatsioonimehi, kes talle ainult puhtaid palle paneks ette. Kuna aga Kull ja veel enam Maurer 1. ise ka tanki püüdsid mängida, kujunes Kalevi edurivi tegutsemise ainult primitiivseks tormamiseks, mille likvideerimine ei teinud mingeid raskusi.

Kalev ise oli aga ennast nähtavasti väga täis ja läks välja mitte vähemale kui võidule. Kõik liinid kogusid offensiivile. Maurerid püüavad olla ka kardetavad, mis ei vii aga millelegi. Ühe Maureri puksi märgib Paal vabalöögina. Einmann lennutab palli umbes 60 meetrit, see langeb kaitseliini seljataha, Väli jõuab ta hankida ja 48. min. märkida 2:1.

Kalev ei aima sellest veel mingit paha ja läheb seda intensiivsemale surumisele. Isegi Vörgi ja Piperal käivad TJK värava all. Seal on korner ja muud suminat. Siis viib Einmanni 70-meetriline löök jälle TJK edurivi läbi Kalevi harva kaitse, Ratnik ei tea kelle vastu platseeruda ja Väli lükkab palli võrku 3:1. Kell näitab 56. minutit.

Väli „Ugots“

peategelane „Kalevi“ ka-tastroofis. Lõi 2. ja 3. värava, mis tegelikult mängu saatuse otsustasid. Murdis alatasa Kalevi tagaliinidest läbi, võideldes kohati 3—4 mehega, ja valmistas lõputu rea kõige kardetavamaid olukordi. Ei näidanud eriti taiplikku mängu, kuid seda hoog-samat. Mängupäeva hea õnnega pall otse kleepus ta jalale ja „Ugots“ oli ikka see, kes püherdavatest hunnikutest õngitse-tud keraga edasi traavis.

Maurer 2. murrab tsentrist palliga läbi, Lass jookseb talle vastu, Muri mängib mööda, kuid pall satub nähtavasti jalale, mida Muri täiesti ei usalda. Ta hakkab ennast teise küljega nihutama palli poole, jaole jõuab aga Saar, kes enese ja Muri jookseb pikali. Kogu toimingut vaatas Lass eemalt istudes pealt.

Järgneb Kalevi lõpuliku kokkuvarisemise veerandtund. Sel mänguperioodil ei ole Kalevil enam mingit orienteerimisvõimet ja peatult tuuseldavate meeste hulgast langeb kolm lisaväravat. 78. min. lööb Fischer 4:1, 83. min. Vörgi ise 5:1 ja

6 päeva rattavõistlused

Igavast vaatepalast kõige meeliköitvamaks. Kuidas kõik jalgrattamehed hullusid. Laulatus jalgratta seljas.

kavatsevat keelata ära 6 päeva võistlused. Öhtul oli maja kiilunud kuni lõhkemiseni täis, „hullunud“ sõitjad istusid kõik rahulikult pukis ja Powers sai oma 1000 dollari.

Kuid ilma uute reklaamitrikkide väljamõtlemiseta ei võtnud asi ikka vedu. Charles Milleri lasti võistluse viiendal päeval Gardenis laulatada. Poissmehena alustas ta sõitu, mille naisemehena lõpetas, kattes seejuures 3229 km.

Ettevõtjad käisid juba mõttega ringi, kogu asja peale käega lüüa, kui Tom Eckile meele tuli omaaegne rattasõitjate paar Haverley ja Duraya. Pat Powers ei leppinud alal hästi selle mõttega, kuid kui politsei hakkas 6-päevaliste üksikvõistluste pidamisele tegema takistusi, jäi ta nõusse. 1899. a. peeti esimene 6 päeva võistlus paaridele, — edu oli hiiglasuur. Võistlus oli algusest lõpuni pinev ja andis võidu paarile Miller-Waller.

Ala lõi öitsele, järjest uusi sõitjaid kasvas juure. 1904. a. kerkis esile hiiglav täht ameeriklase Edward Rooti näol, kes ühes ameeriklase Dorlongiga 1904. a. ja ühes ameeriklase Fogleriga võitis 1905. ja 1906. aastal. Ta karjäär oleks kestnud palju kauem, kui vilunud 6 päeva sõitja Mac Farlandi silm ei oleks leidnud mitte Austraaliast uue talendi sakslase Walter Rütti näol. Walter Rütt võitis ühes hollandlase van Stoliga võistluse 1908. a., 1909. a. said Rütt-Stol küll Moran-Farlandilt lüüa, kuid järgmiseks aastaks moodustas Rütt uue kombinatsiooni austraallase Clarkiga, kellega ühes ta võitis võistluse.

Walter Rütt.

Euroopasse ulatusid teated Ameerika tõmbavast spordialast ja 1909. a. korraldas Berliini spordipargi direktor G. Hölscher esimese seesuguse ka Berliinis. Võistlusel võitis New-Yorgi paar Farland-Moran. Ajakirjandus tegi selle ala siiski Saksamaal maha ja läks tarvis enne viis Rütti võitu, kui asi lõi läbi. Berliini eeskujule järgnes 1913. a. Brüssel.

1914. a. alustas harvanähtavat karjääri austraallane Goulet. Goulet võitis New-Yorgis 1914. ja 1923. a. ühes oma kaasmaalase Grendaga, 1917. a. ameeriklase Maginiga, 1919. a. ameeriklase Maddeniga, 1921. a. prantslase Brocoga ja 1922. a. itaallase Belloniga. Goulet' tugevamad vastased olid schveitslane Egg ja prantslane Brocco, kellel 1921. a. noor hollandlane Van Kempen kasvas üle pea. Oma võidukäigul pörkas aga Van Kempen ühe kõva kivi otsa — see oli vana veteran Mac Namara Austraaliast, kes vaatamata vanusele iga aastaga läks paremaks.

1914. a. tuli uus muutus 6 päeva võistluste korraldamises. Võistluste korraldajad Berliinis — Goertner ja Kessler — käskisid sõidu lõpetada 10-ringilise spurdiga ja viimase päeva viimasel tunnil iga kümne ringi takka ühe ringi spurtida, mille eest eriti punkte arvestati. Sellest ajast levineski „Berliini süsteem“. Seda täiendati mitmeti ja praegu on ta maksusel kõigis suurlinnades.

Häid sõitjaid on siginenud viimasel ajal rohkesti. Itaalia on annud: Giorgetti, Tonani, Belloni ja Linari, Belgia — Persyn, Verschelden, Lucien ja Marcel Buysse, Goosens, Van Hevel, Aerts, Debaets, Spiessens, Thollembeck, Rielens-Dupuy, Wambst, Lacquehay, Laiet, Sergent, Marcillac ja vennad Vandenhove, Ameerika — Walthour, Fred Spencer, Stockholm, Horan, Kockler, Lawrence, Mac Beath ja Madden, Saksa — Walter Rütt, Willy Lorenz, Karl Saldow, Oskar Tietz, vennad Huschked, Hahn, Krupkat ja Petri, kuid kõigist neist seisab ikka kõrgemal vana Mac Namara.

Kui 6 päeva meistrite arenemist vaadata, siis saame järgmise nimestiku: Waller, Schock, Martin, Hale, Miller, Mac Farland, Walthour, Root, Fogler, Moran, Rütt, Stol, Clark, Goulet, Egg, Brocco, Van Kempen ja Mac Namara. Mac Namara tiitli omandamiseks on kõige rohkem lootusi itaallasel Giorgettil.

Mac Namara.

Suurlinnade suurimaks spordisensatsiooniks on talvistel hooaegadel 6 päeva jalgrattavõistlused, mis kuueks ööks-päevaks kiilub spordipaleed täis pealtvaatajatest.

Esimene 6 päeva jalgrattavõistlus peeti 1875. a. Birminghamis. Sõideti veel kõrgetel ratastel, iga päev 12 tundi. Samal aastal peeti Londonis samasugune võistlus, kus juba sõideti 18 tundi päevas. Birminghami võistluse võitja kohta puuduvad teated, kuid Londoni võistluse võitis Frank Waller. Waller viis selle võistlusala Ameerikasse, kus 1876. a. New-Yorgis esimene sarnane võistlus korraldati.

1878. a. sõitsid Londonis Haverley ja Duraya juba paariviisi. Kuna esimesed kuue päeva võistlused peeti maanteedel, tuli ameeriklane Tom Eck mõttele võistlusi korraldama hakata puust trekil. Tom Eck korraldas ka 6 päeva võistluse jalgratturite ja ratasuisutajate vahel 1887. a. Washingtonis, mis lõppes jalgratturite võiduga. Ala leidis järjest rohkem poolehoidu ja 1892. a. tõsteti sõidu aeg juba 20 tunnile päevas. Selle aja paremad sõitjad olid ameeriklased Albert Schock ja Frank Waller ning inglase William Martin.

1893. a. peeti New-Yorgis Madison Square Gardenis esimene 6 päeva võistlus 144-tunnilise võistlusajaga. Schock sõitis selle aja jooksul 2574 km. 1895. a. peeti isegi 6 päeva võistlus daamidele. Võistluse võitis Frankee Nelson, kuna kõik ta võistlejad sõidu enne tähtaega katkestasid.

Nii huvitavad kui need võistlused ka isenesest ei olnud, hakkasid võistluste korraldajad peagi märkama rahva huvi raugemist nende vastu. Sõitjate lõpmatu monotoonne ringikerimine läks lüüaks. Võitjad selgusid enamasti ikka juba esimestel päevadel ja lõpupäevadel ei tulnud enam rahvast.

Kui 1896. a. võistlus peaaegu tühja maja ees läks, tuli ettevõtjate juure keegi Pat Powers ja palus asja läbiviimise usaldada tema kätte. Talle lubati kõrge tasu, kui ta suudab võistlusele tuua pealtvaatajaid. Järgmisel päeval ilmusid ajalehtedes sensatsioonilised teated, et kõik 6 päeva võistlejad olevat läinud hulluks. Ashinger olevat roninud lipuvarda otsa ja lubanud üldse mitte enam tulla alla, Schock olevat kõhuli heitnud ja hakanud sööma rohtu, Hale kannatavat hallutsinatsioonide all ja Rice pidavat ennast Ühisriikide presidendiks. Levitati ühtlasi teadet, et politsei

Igasugused
spordiabinõud.

Spordiseltsidele sõjaväelastele ja koolidele
hinnaalandus.

Kaubamaja

„Sport“

Talinn, Narva mnt. 19,
kõnekr. 25-00.

Heitlus ümber rändkuju.

Väikeseltside kevadised karikavõistlused sügisese lumeņa. Tsükli võitis Puhkekodu.

Korraldus.

Kirjutades möödunud sügisel kokkuvõtet noorema generatsiooni Tallinna väikeseltside jalgpalli hooajast avaldasime soovi, et mehed, kes juhivad väikeseltside tegevust, pühendaks käesoleval hooajal võistluste korraldamisele senisest rohkem tähelepanu. Kõiki oli pahandanud hooletus, alalised nädalate pikkused põhjendamata viivitamised, millega viidi möödunud aastal võistlused läbi. Lootsime asjade paranemist ja väikeseltside mängutasapinna tõusu. Aga kahjuks jäi see soov vaid sooviks.

On teada kõigile, et mineva-aastane võitluste korraldus oli otse ideaalne kui võrrelda teda praegusega. Väikeseltside tegevuses on ette nähtud karikavõistluste korraldamine, mis sündima peab juba kevadel. Sel aastal taheti neid pidada väga vara, et nad lõpeks õigel ajal, enne ringkondade esivõistluste algust. Nädal läks nädala järele, kuudki kadusid ajamerre, aga midagi muud polnud küsijail kuulda kui: võistlused algavad tuleval nädalal. Mujal olid ringkonna esivõistlused juba läbi, kuid Tallinnas ei jõutud veel karikavõistluste avamänguni, rääkimata ringkonna esivõistlustest. See pidi aga selguma, kes Tallinnas parim, et minna kokku teiste ringkondade võitjaga. Nõnda tuligi siis välja, et ringkonnavõistlused, mis läbi viidi traditsiooniliste viivitustega, peeti enne kui karikamängud. Need algasid alles 8-dal miiklikuupäeval. Esimestena seisid vastamisi TJK väljal

Edu — NMKÜ Lutheri osakond,

kellest viimane eelmisel hooajal esines NMKÜ tööstuse osakonna nime all. Edu, mineva-aastane hiilgimeeskond, on kaotanud mõned endised hiilgavad väravakütid, nagu Reintami jne., kes üle läksid Sporti. Seepärast pole Edu enam see vana Edu, keda võita oli vähemalt väikeseltsidel võimata. NMKÜ näol oli ta leidnud enesele väärrika vastase. Kuigi ka selle vorm ei küüni veel mineva-aastase tasapinnani.

Mäng, mis oli väga hoogus, viis esimesel poolajal seisuga 1:0 võidule NMKÜ. Teine poolaeg, mis ületas kvaliteedilt paiguti esimese, tõi õnne tõttu võidu 1:0 Edule, mis ka lõpuseisuks jäi, kuigi see meeskondade tollekordsetele võimetele polnud kuidagi vastav.

Järgmistena astusid TJK väljal võistlustulle

Vitjas — ASK.

Vitjas, jällegi endine hiilgimeeskond, põeb praegu, pealegi valusamalt kui ükski teine meeskond. Senine treener Ymre Joza on maha jätnud oma temperamentsed ja sümptaatseid poisid, kellest osa ka meeskonnast lahkunud. See on rikkunud meeskonna ühtluse, millepärast tema ka ASK-lastele kaotama pidi poolaegadega 2:1 ja 1:1, kuigi mängukäigu järele otsustades Vitjas oleks väärinud vähemalt viiki.

Üldiselt on ASK möödunud hooajaga võrreldes edenenud rohkem kui ükski teine meeskond, muidugi väikeseltside hulgas. Korrektsust oleks neile ainult vaja, sest muidu muutub paremategi meeste mäng läilaks.

Samal päeval pidid võistlema veel

Puhkekodu — Tekas.

Kuid Tekas ei ilmunud võistlusele, kuna ta kartis nähtavasti saada kaotuse osaliseks.

10. septembril mängisid

Edu — NMKÜ Lutheri osakond

uuesti ja jällegi viigi 1:1, poolajaga NMKÜ eduks. Selle muutis viigiks oma kpk. Birken-taki peaga võrku saadetud pall. Ülekaal, kuigi väga väike, oli jällegi NMKÜ-l.

16-dal löid mainitud meeskonnad maha oma kolmandal kohtamisel väikeseltside selleaastase ilusama ja huvitavama matschi. Siin oli hoogu ja võimsat mängulusti, keni kombinatsioonide, tempot ja tehnikat, mida pakuti visa ja paindumata võistleja hingega.

Ent neljaski mäng jättis küsimuse lahtiseks, kuigi võis märgata Edu üleolekut. Normaallajal jäid puutumatuks väravad. Esimese lisaveeranditunniga järele jäi seis (0:0) ikka veel püsima. 116. minutil on NMKÜ kasuks korner, mille järgi ps. Tiil viib juhtima NMKÜ. Kaks minutit hiljem purustab NMKÜ võidu Neudorf, kes viigistab. Ülejäänud kaks minutit enam tagajärge muutust ei too.

18. septembril peeti Edu ja NMKÜ vahel neljas matsch.

Esimehe veerand on Edu päralt, kes ülekaalus. Seda just on edurivi töö tõttu, kes hoolega söelus läbi vastaste ridadest. Selle, mida tege-mata jättis poolkaitse, tegi kaitsepaar Sögel-Suik. 18. min. saavutab Edu esimese värava. vs. Uuetoa söödad palli keskele. Sealt saadab tema mahaheitva vv. Kiperi käte vahelt võrku pä. Poom. Värav tuli täiesti ootamatult ja tundus pigemini õnne kui teenitud töö tulemusena. Pooletunni möödudes hakkab domineerima aga NMKÜ. Temal on kasutada ka pikk rida kuldseid schansse, mis siiski aga forvardite saamatuse tõttu vilja ei kannu.

2:0 tuleb 50. min. vä. Rio kenast läbimurdest, mille see väike ja väle mees kroonib väravaga. Teine värav jääb ka võistluse viimseks. Edasi hargneb mäng enam-vähem tasavägisena. Lõpu 20 min. möödub NMKÜ tugeval surumisel, mis aga tagajärge teiseks ei tee.

Kaks päeva hiljem mängisid

ÜENÜTO — ASK

kõigile teadmatult viigi 1:1.

21. sept. oli päev, mil valas vihma rohkem kui oavarrest, ligunes sõtkunud külamaa taoliseks TJK väli ja taevaluugid lahti jäeti ka õhtuks. mil vastamisi seisid

Edu — ÜENÜTO Tall. Hõimla osak.

Edu mängib ilma oma hiilge-forvardite Rio ja Altmannita, mis lonkama pani töö. Kogu võistluse kestel on siiski vaidlematult ülekaalus Edu. Poolaeg lõpeb 0:0.

Teiselgi poolajal ei suuda Edu oma ülekaalu väravates fikseerida. Hõimlial „veab“, „veab“ pahandavalt ja hästi. Oodatud värav kollasärkide paremuse märkimiseks tuleb alles 72. min. vs. Prassi kaudu. See jääb ainsaks, kuigi veel võimalusi leidus.

23. septembril tuli pidamisele kaks poolfi-naali. Esimestena lõovad

ASK — ÜENÜTO

maha karikavõistluste magedama mängu. Kisa ja kära, söimu ja vandeid, — ainult neid on siin rohkem kui palju.

Poolaja viimastel sekunditel pääseb juhtimisele ps. Dauguli kaudu ÜENÜTO. Selle tabub 83. min. Kuuskler. Võiduvärava teeb vä. Sommer 103. min.

Kohe selle läila lautuse lõppedes asuvad väljale

Edu — Puhkekodu.

Edu on väsinud eelmisel nädalal peetud kõvadest võistlustest. Puhkekodu oma parimas vormis ja koosseisus. Edu ridades on ära vs. Uuetoa. Terrään on füüsiliselt nõrgale Edule raske, mis muidugi ei lase kahelda ses, et võidu pärib Puhkekodu, kelle ridades kõik mehed, peale paari erandi, endised esimese klassi mehed.

Kohe algusest peale peatub pall Edu poolel. Puhkekodu pressib väga tugevalt. Teisel poollel on ilmselt paremus jällegi Puhkekodul. 21. min. teeb Klimberg piruetiga 1:0, segaselt kardetava situatsiooni järele Edu värava all. 6. min. hiljem on löögil pä. Kanger, kes palli põrutab latti. See põrkab sealt tagasi, Kanger ahmib ta uuesti oma kätte ja jällegi lendab nahkne kera Edu mulku, mida vastuvõetavalt kaitses Kalbus. Kolmaski värav tuleb veel. Lööjaks osutub jällegi Kanger.

Pühapäeval, 30. septembril, seisid staadionil vastamisi tsükli finalistid:

Puhkekodu — ASK.

Mäng kujunes ootustest kahvatumaks, vähe-huvitavaks ja hoovaeseks. ASK pakkus küll ootustest rohkem, oli isegi vastuvõetavalt korrektne, kuid kes jättis pettumuse, oli Puhkekodu. Võib olla andis selleks põhjust nõrk vastane, võib olla midagi muud, ent tõde on, et võistluse parim, kes hoidis oma käes 3/4 mängust, oli ASK, kuigi see tagajärge silmitsedes kolab kurioosumina.

Esimesena saavutab värava Puhkekodu, kelle Klimberg 7. min. ootamatult läbi murrab ja koos palliga võrku jookseb. Viigi samase „kobina“ väravaga Kuuskleri löögist saavutab ASK 6 min. hiljem. Poolaja viimane värav tuleb 41. min. Fiskari kaugest ja kõrgest pallist, mis oleks pidand olema püüta.

Poolaja parem oli ASK. kelle kokkumäng ladusam, ataagid teravamad.

Teise poolaja esimene värav kukub Fiskari ootamatust läbimurdest 16. min. Neli minutit hiljem tõstab seis 4:1 peale Kanger ja 5:1 tuleb 24. min. Kasperilt trahvilöögist. 40. min. teeb Fiskar hat trieki, viies Puhkekodu juhtimisele 6:1. Seitsmes värav ASK võrku veereb viimasel minutil Kullilt.

Võitja meeskonna koosseis oli: Vinkelberg 3.; Felitsius 1. — Felitsius 2.; Allik — Kasper — Sepp (kapten); Kanger — Fiskar — Kull 2. — Klimberg — Vinkelberg 2.

Pärnu — Tallinn 2:1.

Pühapäeval peeti Pärnus staadioni vesisel palliväljal arvult kolmandat linnavõistlust jalgpallis. Esimesel kohtamisel 1926. a. tuli viik 3:3, milline matsch mängut parem oli, kui kaks järgnevat. 1927. a. võitis ladusalt pealinn 3:0. Seekordsel Tallinna võidul oleks firma „Uudise“ omaniku hra Ed. Sooviku rändauhind jäädavalt jäänud pealinna, mida tuleb kaitsta 2 aastat järjest ehk kolm vaheldamisi. Matschi järele anti jalgpallimängija kuju Pärnule esmakordse võidu puhul.

Vahekohtunikuna toimiva palliliidu abiesimehe J. Hargeli algvileks olid koosseisud järgmised:

Pärnu: Aspe (PJK); Parm (Tervis) - Koop (PJK); Jensen I (PJK) - Laur, meesk. vanem (Tervis) - Martson (Tervis); Mihkelson (Vaprus) - Sarapik (PJK) - Välbe (Tervis) - Jensen II (PJK) - Hendrikson (Tervis). Seega Tervisest ja Pärnu JK-ist kumbki viis, kuna 1 Vapurusest.

Tallinn: Vahtel (ÜENÜTO); Vaindorf (Edu) - Sögel (NMKÜ); Kony (ÜENÜTO) - Lübeck (Edu) - Bergstein (Edu); Treimann (Hõimla) - Kass (Hõimla) - Uuetoa (Edu) - Pressraud (ÜENÜTO), Rio (Edu).

Tallinn valib poole alla päikest ja Pärnu teeb alglöögi. Pole veel möödunud 2 minutitki, kui juba juhib Pärnu 1:0. Vs. Jensen II pääseb läbi kaitsest ja lööb väljajooksnud väravahist mööda palli traatvõrku. Publiku elav aplaus. Fouli eest antud vabalöögist 20 m tuleb vv. Vahtelil juhtida pall korneri. Lööjaks osutus tf. Välbe. Pä. Treimann pääseb kaitsest Koopist mööda ja usaldab palli vasaktiivale sisselöömiseks, kuid löök vuhiseb mööda. Tf. Uuetoa läbitungi järeldusena tuleb vaid nurgalöök T. eduks. Pä. Mihkelson võtab pealinna kaitse „anevoori“ ja vv. ongi jäetud selja taha, kuid kukub ühes palliga outi. Tf. Välbe paneb vabale vä. Hendriksonile ette palli, kuid see lööb outi. Ph. Jensenii söödust lööb noorem vend vs. väravale, kus n. n. „puuru ja kapsad“, kuid palli tõrjub väravajoonelt vk. Sögel. Välbe löögi võtab vv. Vahtel lati alt. Tf. Uuetoa löök 12 m läheb napilt üle põik uu. Vä. Hendrikson tugev löök leiab vv-lt pareerimist ja sama teeb Aspe pä. Treimanni pommiga. Vaheajale minnakse seisuga 1:0 ja nurgalöögid 6:2 Pärnu eduks. Kuigi pealinnalased kohati tüsedat tööd tegid, tundusid pärnlaste ataagid vastasrinnale teravamana.

Teise poolaja alul pärnlaste surumine, mis 53. min. toob seisuks 2:0 pealinna kahjuks. Tf. Välbe annab palli vasakäärele, kelle tsenderduse väravajoonelt lükkab puuri ps. Sarapik. Ph. Bergsteini hea kaugelöögi tõrjub vv. Aspe, kellel vahepeal tuleb võtta kaks rasket palli, kuna kolmas lähedalt lööduna läheb üle põikpuu. Pealinnalased ähvardavad korduvalt „auväravat“ lüüa, kuid schansid luhtuvad häbematul kombel. 69. min. tuleb siiski 2:1. Th. Lauri hands, Hargeli vile ja tf. Uuetoa penalty-kick istub võrgus. Raske moment Tall. värava ees, kuid ei leidu meest palli lükkajaks üle väravajoonel. Kombiin tf. Uuetoa — pä. Treimann ja viimase söödu lööb vs. Pressraud maaslamavale vv. Aspele kõhu alla. Pä. Treimanna tüseda pommi võtab nurgast vv. Aspe. Kolmas linnavõistlus andis võidu seega Pärnule tagajärjega 2:1 (1:0), nurgad 8:3 (6:2) pealinna kahjuks.

Vahekohtunikuna J. Hargel rahuldav. Väli oli võimatuseni vilets, mängijail tuli sulistada rohkelt väljal leiduvates veelompides. Staadioni palliväli tuleks torutada, muidu pole üldse võimalik seal veidi vihmasematel ilmadel jalgpalli mängida.

Rida pärnlasi-pallimehi arvas heaks matschi eel alata n. n. streiki. Meeskond lapiti alles algvile eel kokku, kus mängus oli 5 haffi.

Teisel poolajal katkestati minutiks mäng, et mälestada manalasse varisenud rändauhinna annetajat Ed. Soovikut, seni, mida ka publik püsti seistes paljastatud peadega tegi.

A. P.

Jalgpalli kriisist ja selle lahendamisest

Pallimeeste sigivusnõrkus. - Ei saa üle kolme. - Uus retsept. - Tulusam koht miljonitele.

Tänavune jalgpallisuvi arenes meil väär-suunas, vast hilisügisel püütakse nüüd seda heaks teha, mille vastu kogu hooaja patustati. Vast nüüd kui kraadiklaas hakkab alla nulli kiskuma, tuuakse välja pallipalad, mille järele jalgpallirahva hing kisendas terve suve — meie paremate omavahelised kohtamised. Kuid need oleksid sobinud juba väga hästi hooaja avamiseks, või vürtsiks kesksuvisele läägevõitu supile, mida välismeeskondadega keedetati. Nad oleks siis vist täiema jume ja ka täiema kassaga läbi viidud.

Seltside tühjavõitu kassad olid küll peamiselt teguriks, mis välismeeskondi siia vooritasid. Neid toodi ja toodi, reklaamiti ja reklaamiti, kuni kõik neist tül-gastusid, nii rahvas kui mängijad. Normaalsest treeningu läbiviimisest ja ka normaalsest võistluskalendrist ei olnud juttugi. Tagajärjena langes kõigi meie meeskondade mänguvõime ja ka seltside kassad ei näe vist kuigi hiilgavad välja. Mõnelt poolt on avaldatud mõtet, et liit peaks hooaja korraldamisel näitama kindlamat kätt, kuid arvatavasti suudavad seltside kibedavõitu kogemused isegi tulevaks hooajaks dikteerida veidi teistsuguse taktika.

Kuid midagi muud on käesolevate riidade kirjutamisel tagamõtteks.

Kolm meeskonda on meil olnud juba 1921. a. isaadik esimeseklassilised, enam-vähem võrdse tasapinnaga, ühtegi uut konkurentsivõimelist nendele ei ole suutnud meie jalgpall juure kasvatada selle ajaga. Nii rohkelt harrastatav ala ja nii vähe sigiv — see peaks panema mõtlema.

Kõigepealt oli Sport oma raudvaraga Olümpiast. Siis tuli grupp noori poissa, kellele Kalev andis ulualuse ja kasvatas konkurendiks Spordile. Siis lõi Spordist lahti grupp mängijaid ja moodustas mõningate juurekorjatud veteraanidega TJK, kes püüdis sammu pidada Spordi ja Kaleviga, kuid et suutnud. Kalev pani eriti rõhku jalgpallikooli kasvatamisele ja soetas enesele taimelava, kust teised hakkasid tegema ümberistutusi. TJK adopteeris seejärele Kalevi A ja C meeskonna, tehes neist praegused liiduklassi TJK ja Merkuuri, kuna Sport veidi verd värskendades oma endisel vundamendil püsib. Ühetugevusteks jäid ligikaudu TJK, Sport ja Kalev, kuna Merkuur juba tunduvalt neist allpool.

Näeme, et meie praegune väljapaistvam jalgpalligeneratsioon on 75 protsenti või tegelikult isegi enam Kalevi kasvatatud. (TJK, Kalev, Merkur). Sport andis ainult möödunud aastal oma meeste lihvi, mis kohe imestamisväärsest head mõju avaldas. Millised teened on aga TJK-l meie jalgpallitasapinna moodustamiseks, kelle kätte praegu on koondunud juhtiv seisukoht jalgpallis nii rohelisel väljal kui rohelise kalevi taga? Meil on raske selle peale vastata. Kuid ka see ei ole tähtis käesoleval korral. Kurvastav on, et uusi kvaliteediga mehi ei tule meil juure, et vanade kadumisel jäävad järele augud. Kes peaks uusi mehi kasvatama? Kalev on saanud sedavõrd karedat õpetust, et ta oma nahal vist uusi ohvreid ei hakka tooma meie jalgpallile. Vast riskerib Sport veel? Või on ka lõpuks kord TJK käes? Viimasel oleks iseenesest loomulik kohus-

tus mingiks seesuguseks sammuks, kui ainsal suuremal puht-jalgpalliorganisatsioonil, kuid karta on, et temagi ennast nõvõrd kindlal positsioonil ei tunne olevat, et julgeks anduda kaugemaleulatava tähtsusega ettevõtetele.

Millele meie siis loodame? Meie võime ju oma paremaid mängijaid ühest meeskonnast istutada teise — kui Krõlovi muusekante — kuid üldiselt ei parane seega kontsert. Lätlased on meist rühkinud ilmselt mööda. Ja mägede taga ei seis vist enam ajad, kus hakatakse rääkima, õigemini hakatakse tundma jalgpalli kriisi, nagu meil aastate kaupa kurdeti kergetõustikku, mis vast tänavu hakkas jälle uhkelt käima ülesmäge.

Otsige olümpia mehi!

Los Angelesi suurvõistlused saabuvad nelja aasta pärast, kuid nüüd on juba aeg tema vastu hakata hoolsasti ette valmistama. Juba nüüd peavad meil olema teada mehed, kel seesugused võimed on olemas ja kel tahtmine ei puudu mängude vastu valmistamiseks.

E. Spordileht tahab abiks olla olümpia-loomuste leutamisel ja loodab omakorda oma lugejate vastutulekut. E. Spordilehe lugejad maal ja linnas! Teie olete muidugi oma ümbruses pannud tähele noori, kel on talenti ja tahtejõudu. Tehke nende nimed teatavaks E. Spordilehele, märkides üles ühtlasi nende vanadust, saavutusi ja muid andmeid, lisage tingimata juure ka päevapilt.

Noored ise! Kui teie tunnete endil võimeid olevat, kuid kui teie peale ei ole pöördud tähelepanu või õige vähesel määral, saatke otsekohe oma pilt, mõõdud, saavutused ja arvamised E. Spordilehele. Meie avaldame need ja juhime vastavate asutuste, instruktorite ja treenerite tähelepanu teile. Ärge laske minna soodsat juhust mööda!

Meie peame ühiselt rakendama jõu meie populaarsema spordiala kriisi ärarahoidmiseks, kui meie seda üksikutena ei jõua. Probleem seisab selles. Jalgpallis on meil eriti vähe olnud märkida ühiseid ettevõtteid, pigemini küll üksikute rühmituste ja isikute vägipulgavedamist, nagu seisaks meie jalgpalliliikumise peatähtsus selles, kas juhib teda Madis või Peeter. Kuid lõpuks peab asja tähtsus kasvama ikka üle kõigi Madiste ja Peetrite ja kui üks pukil, peab tulema ka teine teda aita-ma.

Meil on räägitud, et endine kord, kus suurtel seltsidel olid A, B, C ja D meeskonnad, oli soodsam uute mängijate tõusmiseks. Vast on see ka nii — mängija tõusis kui ametnik palgaredelil, ühes ja samas õhkkonnas, ilma et tal oleks tarvis olnud mingeid kõrvalhüppeid teha. Kuid ka praeguse väikeseltside rägastikuga võiks hakata midagi peale (senise olukorra kestmisel känguvad nad õitsele jõudmata). Suurseltsidel oleks tarvis nimelt oma vaadet muuta nende kohta. Arusaamisele jõuda, et väikeseltside tõusmine nende tasapinnale on ühtlasi suurseltside võit. Mitte ainult selles mõttes, et sealt endile hankida uusi jõude, vaid üldise tasapinna tugevnemise ja konkurentsi laienemise mõttes. Kui meil oleks 15 ühetugevust meeskonda senise kolme asemel võiks seltsid juba omavaheliste võistluste korraldamisega pidada endid üleval, isegi ülejääke

jätta. Suured summad praegu välismaadele veetavat raha jääksid siia ja võiksid minna meie spordiolude tõstmisele ja meeste seisukorra parandamisele. Endi päästmiseks tuleks meie suurseltsidel hakata eestkätt aitama väikeseltse.

Abi on mõeldav kõigepealt treeneri soetamise näol. Kuid seda ei suuda ja suurseltsid isegi? Üksinda küll mitte, kuid ühiselt siiski. Teeme siinkohal ettepaneku, kaalumisele võtta erilise treeneri fondi soetamise küsimus jalgpalliliidu juures, kas 5- või 10-protsendilise maksu näol võistluste sissetulekust, millele lisanduksid vabatahtlikud annetused — nagu omal ajal korjati raha olümpia fondi. See ei koormaks kedagi eriliselt, kuid annaks igaühele tulu. Väikeseltsid tooksid sinna ka oma osa. Et tulevaks kevadeks juba saada treener, tuleks raha esiotsa laenata ja suve jooksul siis maksta tasa. Mis väikeseltside kohta öeldud, maksaks ka provintsi kohta. Võib olla, saaksime kuidagi korjata isegi niisuguse summa, et tuua kaks treeneri. Üks rändaks siis alaliselt provintsis. Vähemalt iga 5000 elanikuga linn peaks suutma anda ühe esimese klassi meeskonna. Milline määratu huvi oleks rahval, kui maakondadest tuleksid võimsad üksused, igaüks oma kodunurga erilise varjundiga — stiilselt kui psüühiliselt — kui Rakvere, Narva, Türi, Tapa, Tartu, Valga, Võru, Nõmme ja teised seisaksid kõik meie liiduklassis. Usume, siis tuleksid inimesed isegi erirongidel kokku sarnaselt lähedalt haaravaid sündmusi jälgima.

Ja paljude läheks selle tasapinna ja meeskondade arvu saavutamiseks rahagi tarvis? Mitte üle 2 miljoni igatahes. Ja mitte üle kolme aasta. Eeltingimuseks muidugi treenerite ratsionaalne kasutamine ja ladus organisatsioon. Kas ei maksa meie mitte kolme aastaga üle kahe miljoni sendi siiasoitvatele välismeeskondadele? Vist küll kindlasti. Tuhandedollarilised otsad on sagedased. Meie oleme juba 6 aastat vedanud Eestisse kulukaid välismeeskondi, nende arendav mõju meie mängustandardile on aga olnud äärmiselt väike. Kui meie nüüd eelseisva kolme aastaga teeksime ettepannud katse! Tulu peaks olema võr-ratult suurem. See oleks suurel määral ülesehitav töö, täiesti uue võimsa aluse panemine meie jalgpallisportile. Ta väär-riks järelemõtlemit.

Igaks tõusuks on tarvis ikka kõigepealt süvenemist enesesse, enese leidmist, siis võimalikult laia aluse panemist, et saavutuste püramiidi tipu kokkujooksimisel oleks ka ulatust.

Itaalia rahvusmeeskond Ameerikas

Amsterdami olümpiaadil Euroopa meistriks tulnud Itaalia rahvusmeeskond viibis pikemal võistlusreisil Ameerikas. Sealsete paremate klubimeeskondadega võisteldes ei käinud ta käsi aga kuigi hästi.

Tagajärjed olid:

5. aug. All Stars, New-York	1 : 2 (0 : 2),
11. „ All Stars, Filadelfia	8 : 3 (2 : 0),
12. „ New-York National	3 : 1 (0 : 0),
19. „ Brooklyn Wanderers	2 : 3 (0 : 1),
25. „ New-York Giants	1 : 0 (1 : 0),
26. „ Fall River F. C.	2 : 4 (1 : 2),
2. sept. Chicago Sparta	1 : 5 (1 : 2),
3. „ All Stars, Detroit	4 : 2 (2 : 1),
5. „ New-York Galicia	1 : 0 (1 : 0).

Kokku seega 4 kaotust ja 5 võitu. Väravate vahekord 23 : 20 Itaalia kasuks.

M. Eisman.

10 poksimatesti Tartus.

TJK — Kalev.

4. lhk. järg.

Tartlane Lukin võitis E. raskekaalu meistri Kuuskmanni. — Poksi alal Tartu üldpealefungi eel Tallinnale!

Tartu NMKÜ korraldas 29. sept. võimlas Emajõe kaldal kogu kodumaa kohta sügishooaja esimese suurema poksiohtu. Nööringis esines 10 paari — viies neist olid tartlastele vastasteks mehed Tall. Spordist, kes praegu kodumaa tugevam organisatsioon poksi alal.

Pealtvaatajaid õhtul oli õige rohkelt — vast üle paarisaja. Esimesena on publiku kohta ütelda, et see oli marurahvuslik üle ootuste, kuigi tunned tartlasi juba kümnekond aastat. Poks ise on Tartus viimasel ajal pisut edenenud, kuid kaugelt vähem pöörasest ja metsikuvõitu karest, millega seda edu saadeti. Mõiste poksi on Tallinnas ja Tartus õige isesugune ja seetõttu ei saa siin kuidagi toetada tartlaste arvamist, mida esile tõi „Postimees“: „Selle õhtuga näitasid tartlased, et tallinlaste poksi hegemoonia ajajärk peaks lõppema ja lähenevatel esivõistlustel on loota mõnegi Tartu mehe meistriks tulemist.“

Õhtul nähtud viiestteistkümnest Tartu poksi sijast tundsid poksi kui spordiala vaid kuus, kuna ülejäänud üheksa olid seevõrd algajad, et nende tuleviku ennustamine on raske ka kõige paremale selgeltnäigijale. Tartlaste meeldivamaks meheks võiks nimetada Vahit, siis Lainestet, Lukini, Reimani ja kolmandas järjekorras Suubit ja Voitkat.

Tallinlaste vorm oli üldiselt nigelavõitu. Oktoobri lõpul peetakse Tallinnas klubimatsch Spordi ja Helsingi atleetklubi vahel ja kui Sport tahab tänava korrata oma läinud aastast võitu 5:3, siis tuleb meelst teha kõva treeningut.

Esimese tallinlasena läks tulle kukk-kaalu meister Taar tartlase Milleriga. Matsch oli „mees mehe vastu“, kuna kehakaalust kinni ei olnud peetud ja Taari vastane vast kaks kaalu taset raskem oli. 2. ja 3. roundil oli võitlus päris skandaalne. Tartlane klahmis, ilma et tal poksi kutjutlust oleks olnud. Kui võitjaks tunnistati Taar, puhkes vallali meelepaha torm. Publiku lööklauseks Taari kohta oli, et „viige surnu Tallinna“ (!). Kukk-kaalu tänavune teine mees Jegorov seisib Tartu meistri Laineste vastu. See matsch oli algusest lõpuni pöörane klobimine, millel Lainestel oli mõningane paremus. See tartlase võit leidis seevõrd vaimustatud vastuvõtu, et tartlasi võiks õige lahedalt pidada Euroopa kuumaverelisemaks „rahvuseks“. Lähedastest kuumaverelistest on lätlane tartlase kõrval lihtsalt ei midagi.

Kolmanda tallinlasena esines Misler. Poiss oli seevõrd algaja, et ta võistlussõitu Tallinnast

Tartu ei saa võtta tõsiselt. Vast toodi ta teistega kaasa „Emajõe Ateeni“ vaatama. Kohe alul löi tartlane Reiman, esivõistlustel keskaalu kolmas mees, Misleri kolm korda pörandale, mille järel kohtunik matschi lõpetas.

Paremaks tallinlaseks oli poolraskekaalu meister Kuura, kes Tartu meister Ratassepalt tõi hõlpsasti punktivõidu. Tartlane ei pääsnud ühelgi roundil esile. Tammus ainult ringi punase näoga, millele oli tihedalt sadanud Kuura kergetel punktilööke. Publik arvas ja hüüdis küll, et „kilu tantsib moodu pärast“, kuid oma liikuvusega oli Kuura Ratassepale täiesti kättesaamatu.

Õhtu viimaseks matschiks oli heavy weight: tartlane Lukin ja E. m. Kuuskmann. Viimane ei ole vaatamata oma kõlavale kõigi kaalude meistri tiitlile olnud kunagi rahvusvahelise moodsuga poksi ja oli nüüd eriti halvast vormis. Lukin on atleetliku väljusega, kuid võimetelt algaja. Siiski suutis ta teha head vastasrinda Kuuskmannile. Esimesel roundil löi Lukin Kuuskmanni kahel korral läbi nööride, kuid teise ringi lõpust, mil tartlasel õhk lõppes, läks ülekaal Kuuskmannile. Vist publikuga arvestades kuulutati võitjaks Lukin, millega Kuuskmannile küll suurt ülekohut ei tehtud. Viie Tallinna-Tartu paari võitis Tartu seega kolm.

Teised viis paari andsid järgmisi tulemusi: K ü b a r s e p p p — Jõgi; Alla — V o i t k a (viimane peaks vabanema halvast „eputamise“ maneerist); S u u b i — Raimond, esimese võit kohtuniku katkestusega 1. roundil. Raimond oma põskhabeme ja „morgani“ näoga nägi küll hirmsa sluggerina välja, kuid oli tõeliselt papist. Mees löödi kohe groggy ja vaarus jalgedel klassiliselt. V a h i võitis meeldiva töö ja heade sirgetega enesest raskema Beka. Lanter — K o o r i t s ei olnud mingi poksi.

Ringikohtunikuna toimus V. P a l m, kes praegu Tartus annab kursusi. Mehel oli puudu järust otsustavusest ja kaldus publikuga vaidlemisse. Õhtu oli peale võistluste veel teisest küljest sündmus: avakõne pidas Jaan Jaago, Tartu ilmameister. Sõna „Tartu“ peaks siin olema oma paremal paigal, kuna enese elu suuremad loorberid on Jaago kahtlematult pärinud nüüd Tartus, kus ta on A ja O. Selgi õhtul ei saadud läbi ilma tsirkusliku kõneta ja „musuta“. Tartu on ülikoolilinnana haruldaselt hästi sobinud tsirkusmaadlusega, mis ju omalt kohalt ka „akadeemiline“ ala.

Toomas Kivi.

Sylvio Cator.

1. lhk. järg.

mängides jalgpalli, jookstes ja hüpates. 14-aastasena oli ta hüpanud juba 1.60 kõrgust.

1920. a. viidi ka Haitisse jalgpallimäng ja praeguseks on see jõudnud saada seal rahvusspordiks. Kujunenud on kaks võimsat meeskonda, kelle kapteniteks on mõlematel kuulsused — ühel Cator ja teisel Theard (Haiti suursprinter).

1921. a. püstitas Cator Haiti rekordi kaugushüppes 6.29. Kahel järgmisel aastal mängis ta peajasjalikult ainult jalgpalli. Vast 1924. a. korraldati Pariisi olümpiaadi katsevõistlustena jälle kergejõustiku võistlused. Hüppekast oli kõigest 7 meetrit pikk, sest ei olnud oodata kuigi suuri hüppeid. Catori üks hüpe tuli aga 7.31 — kõva maa peale, mees põrutas oma jala ja jäi lamama.

Cator tuli siiski ka Pariisi võistlema, jõudes päralt kolm nädalat enne olümpiaadi. Olümpiaadil saavutas ta 6.81. Peale olümpiaadi jäi ta ühes kaasmaalase Theardiga elama Pariisi.

1925. a. sõitis Cator Londonisse Inglise esivõistlustele. Ta oli teel merehaige ja jõudis võistlustel hüpata 6.90. Pariisi 100 meetri võitja Harold Abrahams oli võistlusel kohtunik. Cator pööras tema poole, paludes üht lisahüpet. „Ainult, et näidata, et ma ka rohkem suudan hüpata.“

Abrahams naeris ironiliselt ja pööras oma naabri poole sõnadega: „Vaata, kus keegi kujutab enesele ette, et suudab hüpata 26 jalga (7.80 m).“

See saavutus on nüüd tehtud inglaste nähes, Cator võib seda teha isegi kolmveerand jõuga.

Cator ei ole mitte ainult väljapaistev kaugushüppaja, vaid mitmekülgne atleet, nagu suursportlane peabki olema. Ta on jooksnud 100 m 11 sekundiga, hüpanud kõrgust 1.85, jooksnud tõkkeid 16 sek., tõuganud kuuli üle 11 meetri, heitnud kehtast üle 35 meetri ja jooksnud 400 m 53 sekundiga. Cator kavatseb ühe aasta veel spetsialiseerida kaugushüpet ja jõuda üle 8 meerti 10 sentimeetri. Talveks läheb ta tagasi Haitile, kus on pehme kliima 20 kuni 25-kraadilise soojusega. Ta kavatseb tublisti võimelda ja tööd teha. Tuleva aasta juunis tuleb ta Prantsusmaale tagasi ja jääb sinna kaheks aastaks. Ta kavatseb lõpetada Prantsuse kaubandusülikooli, et siis seda edukamalt edasiarendada oma vanemate suurettvõtet.

E. Rähn Soomes.

Helsingi Jyry võistlustel esines suurem hulk Vene sportlasi, eestlastest Rähn. Külma ilma peale vaatamata, olid mõned tagajärjed õige head. 100 m jooksis venelane Puschnij 11,3 ja 200 m Podgajetski 23,1. 110 m tõk. võitis Rähn 16,6 venelase Demini ees, kelle aeg 17,4. Kolmikut hüppas Takkinen 14,45 ja Rähn 14,00. Kauguses oli Rähna saavutus 6,78. 400 m tõk. jooksis Rähn 60,4.

88. min. pillab Ratnik palli käest Ellmanni jalale, kell jääb ainult sisselükkamise vaev. Meister on võitnud, nagu öeldakse, mäekõrgelt.

Kuigi TJK mäng oli ladus ja läbi viidud otse lätlaseliku kirega, kujunes tagajärg pisut liiaks. 4:2 oleks vastanud enam jõudude vahekorrale.

TJK-l oli Lass väravas haruldaselt kindel ja Einmann veel sarnaseks lisatserberuseks, et puuri ligi pääsmine ei olnud sugugi naljaasi. Liivar oli nõrgem back väljal ja maadles enam kui see sobib jalgpallimängu mõistesse. Poolkai seliin oli keskpärane, kuid edurivi ilma ühegi erandita hea.

Kalevil ei seisnud Ratnikul pall sugugi peos. Ta kaotas seda vähemalt 10 korda. Et see ainult läks ühe värava maksma, on õnneasi. Kaitse platseeerub Kalevil halvasti ja surmab palli ikka vastasforvardite jalale. Nelisnoi oli Kalevi nõrgeim — ta ei jõua jooksta ega julge ka minna otsustavalt peale. Pummeldab niisama ringi haljal murul. Piperal ja Römmer tegid tusedat tööd, kuid pidid tihti kapituleerima just vastaste arvilisele ülekaalule. Edurivis mängisid esimest poolaega hästi Räästas, Kallo ja Maurer, teisel poolajal ei rahuldanud ükski. Kull ja Gerasimov olid terve mängu nõrgad.

O.-ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02

Soovitab kõiksugu spordiabinõusid parimatest kodu- ja välismaa tehastest.

Välismaalt kohale jõudnud ping-pongi kummiga kaetud reketid.

Ladus suuremal arvul spordikirjandust.

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19, telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.

Kopenhaagen võitis linnavõistluse Skåne (Rootsi) vastu 140:139 punktiga. Rootsi meister Sjöström jooksis 100 mtr. 10,6, taanlane Leo Jørgensen püstitas oma kodumaa rekordi 10,7. Kopenhaagen võitis veel järgmised alad: 110 mtr. tõk. (Lundgreen 15,2), ketta (Jensen 39,17), oda (Görling 56,11), teiba (Nikolaisen 3,70), raskuse (Mortensen 10,09), 800 mtr. (Jacobsen 2,04,0), 1,500 mtr. (Larsen 4,05,7) ja 5,00 mtr. (Petersen 15,44,1). Skåne võitis: kauguse (Sörensson 7,09), kõrguse (Karlsson 1,85), kuuli (Svensson 12,66), 100 mtr. (Sjöström 10,6), 400 mtr. (Kugelberg 50,6) ja 400+300+200+100 mtr. 2,00,3.